

Addendum bij het rapport 'Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats', deel I, II en III

Datum: augustus 2017

Afgelopen jaar zijn de Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden onderworpen aan een beperkte update. Belangrijkste aanleiding vormden een aantal gebleken inconsistenties in herstelstrategieën, nieuwe inzichten in de effectiviteit van bepaalde herstelmaatregelen zoals beschreven in recent verschenen publicaties, en nieuwe maatregelen die zijn voorgesteld in de gebiedsanalyses.

De wijzigingen zijn gefiatteerd door de internationale reviewcommissie die een wetenschappelijk oordeel heeft gegeven over de voorgestelde wijzigingen.

H3110 Zeer zwak gebufferde vennen

- Drijvende waterweegbree toegevoegd als habitatsoort waarvoor de stikstofgevoeligheid van het habitatype een probleem kan vormen.

Toelichting: deze HR-soort ontbrak abusievelijk.

H3130 Zwak gebufferde vennen

- Maatregel toegevoegd: Reductie van het aantal zomerganzen.

Toelichting: Vennen en moerassen kunnen een favoriete pleisterplaats vormen voor zomerganzen, die met hun uitwerpselen voor eutrofiëring zorgen. Bij de overwegingen om deze maatregel toe te voegen is dezelfde redenering gebruikt als bij H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, waar maatregelen gericht op het herstel van de waterkwaliteit gelden als PAS-herstelmaatregel.

H3160 Zuren vennen

- Maatregel toegevoegd: Reductie van het aantal zomerganzen.

Toelichting: Vennen en moerassen kunnen een favoriete pleisterplaats vormen voor zomerganzen, die met hun uitwerpselen voor eutrofiëring zorgen. Bij de overwegingen om deze maatregel toe te voegen is dezelfde redenering gebruikt als bij H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, waar maatregelen gericht op het herstel van de waterkwaliteit gelden als PAS-herstelmaatregel.

H7210 Galigaanmoerassen

- Maatregel toegevoegd: Reductie van het aantal zomerganzen.

Toelichting: Vennen en moerassen kunnen een favoriete pleisterplaats vormen voor zomerganzen, die met hun uitwerpselen voor eutrofiëring zorgen. Bij de overwegingen om deze maatregel toe te voegen is dezelfde redenering gebruikt als bij H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, waar maatregelen gericht op het herstel van de waterkwaliteit gelden als PAS-herstelmaatregel.

H4010A Vochtige heiden (hogere zandgronden)

- Maatregelen toegevoegd: Chopperen en (extra) opslag verwijderen.

Toelichting: Beide maatregelen ontbraken abusievelijk.

H4030 Droge heiden

- Maatregel toegevoegd: (Extra) opslag verwijderen.

Toelichting: Maatregel ontbrak abusievelijk

H6230 Heischrale graslanden

- Maatregel toegevoegd: (Extra) opslag verwijderen.

Toelichting: Maatregel ontbrak abusievelijk.

H7110B Actieve hoogvenen (heideveentjes)

- Uitbreidingsmaatregelen toegevoegd: Plaggen van venranden en tijdelijke drukkbe grazing.
Toelichting: Beide uitbreidingsmaatregelen ontbraken abusievelijk.

H7140A/B Overgangs- en trilvenen

- In Overzichtstabel 9 staan vijf maatregelen die allemaal resorteren onder 'hydrologisch herstel'; dit is in tabel 9 nu expliciet vermeld (net als bij H7120). Dit uit oogpunt van consistentie.

H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

- Voor de maatregel 'maaïen' is de beschrijving van de wijze van uitvoeren genuanceerd voor kleine zeggenmoerassen in beekdalen, die ook tot dit habitatype worden gerekend. Daar moet terughoudend worden omgegaan met de maatregel 'maaïen'. Hetzelfde geldt voor zwakgedegradeerde venen waar juist het stoppen met maaïen kan leiden tot mosrijke begroeiingen en op termijn tot herstel van microreliëf.
- Verbeteren waterkwaliteit door 'hydrologische isolatie en baggeren van inpandig water' is expliciet toegevoegd in de beschrijving van de maatregel 'hydrologisch herstel' onder 6.1.
Toelichting: Beide toevoegingen waren noodzakelijk om de wijze van uitvoer van deze herstelmaatregelen duidelijker te beschrijven.

H9120 Beuken- eikenbossen

- Maatregelen geschrapt: Strooiselverwijderen en hakhoutbeheer.
Toelichting: Beide maatregelen verergeren het actuele probleem van mineralentekort als gevolg van verzuring.
- De maatregel 'Ingrijpen in soortensamenstelling boomlaag' wordt nu anders ingevuld: het gaat vooral om de bestrijding van Amerikaanse eik. Er wordt uitgelegd waarom ingrijpen in boomsoortensamenstelling/bestrijden van Amerikaanse eik een mitigerende maatregel is.
- Maatregel toegevoegd onder 'Functioneel herstel': Herstel leefgebied van lichtminnende soorten.
Toelichting: Het betreft hier karakteristieke kruidlaagsoorten die niet zozeer tijdelijke open plekken als gevolg van ingrepen of natuurlijke dynamiek ('gaps') nodig hebben, maar een mate van permanente openheid van het bos nodig hebben, van open ruimtes, bermen van paden en lanen of van bosranden.

H9190 Oude eikenbossen

- Maatregelen geschrapt: Strooiselverwijderen en hakhoutbeheer.
Toelichting: Beide maatregelen verergeren het actuele probleem van mineralentekort als gevolg van verzuring.
- Onder 'Maatregelen gericht op functioneel herstel' zijn toegevoegd maatregelen die gericht zijn op het versterken van 'heide met struiken' in de gradiënt naar (stuifzand)heide. Aangezien deze maatregel niet in het bestaande habitatype plaatsvindt, is dit niet beschouwd als een herstelmaatregel sensu stricto en niet opgenomen in de Overzichtstabel onder paragraaf 9.

Alle leefgebieden (LG01 t/m LG14)

- KDW waarden in soortentabel onder paragraaf 'Kenschets' aangepast aan KDW-waarden, zoals vermeld in Van Dobben et al. (2012).

LG02 Geïsoleerde meander en petgat

- Als voetnoot toegevoegd: 'Indien poelen een mesotroof laagveenkarakter hebben dan is de herstelstrategie van Lg02 ook toepasbaar voor Hogere zandgronden'
Toelichting: Toegevoegd in verband met het voorkomen van de Kamsalamander in N-Brabant).

LG10 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogel-grasland van het zand- en veengebied

- Stukje tekst toegevoegd voor Donker pimpernelblauwtje en Pimpernelblauwtje
- Tureluur toegevoegd; ook in tabel 2 van Bijlage II

Deel I, Hoofdstuk 3 Maatregelen

Voor de consistentie met H3150, waar maatregelen gericht op behoud en herstel fosfaatlimitatie worden voorgesteld in geval het niet mogelijk is hydrologisch herstel toe te passen, is toegevoegd:

‘Indien het om bepaalde redenen niet mogelijk is om de waterhuishouding te herstellen, kunnen in waterrijke systemen (zoals H3140, H3150) maatregelen gericht op het behoud en herstel van limitatie door fosfaat een effectieve herstelmaatregel zijn’.

Deel II, Bijlage 1

- Nauwe korfslak: Stikstofgevoelig leefgebied NDT 3.60/2180B; (KDW 2228) toegevoegd;
Toelichting: Toegevoegd n.a.v. pilot Procesindicatoren PAS/ Noord-Hollands Duinreservaat
- Watersnip: NDT 3.42: komt ook voor in H4010B en H7140B; beiden toegevoegd aan tabel met KDW-waarden;
Toelichting: Toegevoegd n.a.v. pilot Procesindicatoren PAS/Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske.